

**Арча район Советы
КАРАРЫ**

2019 ел, « 14 » март

№ 225

**Арча муниципаль районы Уставына
үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту проекты турында**

«Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставын гамәлдәге законнар белән тәңгәлләштерү максатында 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль законның 44 нче маддәсенә, 2004 елның 28 июлендәге 45-ЗРТ номерлы «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы Татарстан Республикасы Законына таянып, Арча район Советы карар чыгарды:

1. Арча район Советының 2015 елның 22 гыйнварындагы 313 нче номерлы (2015 елның 28 маендагы 335 нче номерлы, 2015 елның 26 октябрәндәге 11 нче номерлы, 2016 елның 19 февралендәге 28 нче номерлы, 2016 елның 14 декабрәндәге 9 нчы номерлы, 2017 елның 10 ноябрәндәге 150 нче номерлы, 2018 елның 23 гыйнварындагы 160 нчы номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләрне исәпкә алып) карары белән расланган Арча муниципаль районы Уставына түбәндәге үзгәрешләрне һәм өстәмэләрне кертергә:

1. 1 нче өлештә 6 нчы маддәне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

А) 6 нчы пунктны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«б) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, муниципаль район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыклары телләрен һәм мәдәниятын саклау һәм үстерүгә, төп аз сандагы халыкның һәм башка азчылыкны тәшкит итүче милләтләрнең хокукларын тормышка ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни жайлашуын тәмин итүгә, милләтара (этникара) низагларны профилактикалауга юнәлтелгән чараларны эшләү һәм тормышка ашыру»;»;

Б) 17 нче пунктны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«17) муниципаль районның территорияләрне планлаштыру схемаларын раслау, муниципаль районның территорияләрне планлаштыру схемасы нигезендә эзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документларны раслау, муниципаль район территориясендә тормышка ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәмин итү мәгълүмати системасын алып бару, муниципаль ихтыяжлар өчен муниципаль район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу, төзелеш планлаштыру турында хәбәрдә күрсәтелгән шәхси торак төзелеше объекты яки бакча йорты

параметрларының билгелэнгән параметрларга туры килүе һәм жир кишәрлегендә шәхси торак төзелеше объекты яки бакча йорты урнаштыру мөмкинлеге турында хәбәр жиберү, төзелеш планлаштыру турында хәбәрдә күрсәтелгән шәхси торак төзелеше объекты яки бакча йорты параметрларының билгелэнгән параметрларга туры килмәве һәм (яки) жир кишәрлегендә шәхси торак төзелеше объекты яки бакча йорты урнаштыру мөмкинлеге турында хәбәр жиберү, төзелгән яки төзекләндерелгән шәхси торак объектларының яки бакча йортларының жирлекара территорияләрдә урнашкан жир кишәрлекләрендә шәхси торак төзелеше объектлары яки бакча йортлары төзөгәндә яки төзекләндергәндә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар таләпләренә туры килүе яки туры килмәве турында хәбәр жиберү, Россия Федерациясенен граждан законнары нигезендә жирлекара территориядә урнашкан үз белдегә белән төзелгән корылманы сүтү турында, жирлекара территориядә урнашкан үз белдегә белән төзелгән корылманы сүтү яки аны билгелэнгән таләпләргә туры китерү турында карар кабул итү, максатчан файдаланылмый торган яки Россия Федерациясә законнарын бозып файдаланыла торган һәм жирлекара территориядә урнашкан жир кишәрлекләрен тартып алу турында карар кабул итү, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексы белән каралган очрақларда жирлекара территорияләрдә урнашкан үз белдегә белән төзелгән корылманы жимерү яки аны билгелэнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыру;»;

2) 7 нче маддәнен 1 нче өлешенә түбәндәге эчтәлектәге 14 нче пунктны өстәргә:

«14. 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы «Кулланучылар хокукларын яклау турында» гы Россия Федерациясә Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау буенча чаралар күрү;»;

3. 17 нче маддәдә:

А) 1 нче өлешне түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. Территориаль жәмәгать үзидарәсе дип жирлек территориясә өлешендә, федераль әһәмияттәге шәһәрнен шәһәр эче территориясендә, шәһәр округында, шәһәр эчендәге районда, шулай ук жирлекара территорияләрдә урнашкан торак пунктларда (яки аларның территориясә өлешендә) яшәү урыны буенча мөстәкыйль рәвештә һәм үз өсләренә жаваплылык алып жирле әһәмияттәге сораулар буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру өчен төзелгәнн гражданнар оешмасы таныла.

Территориаль жәмәгать үзидарәсе гамәлгә ашырыла торган территориянен чикләре әлегә территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча жирлекнен, федераль әһәмияттәге шәһәрнен шәһәр эче территориясенен, шәһәр округының, шәһәр эчендәге районның вәкиллекле органы, а жирлекара территорияләрдә урнашкан торак пунктларда (яки аларның территориясә өлешендә) – муниципаль районның вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә.»;

Б) 5 нче өлешнен 1 нче кызыл юлын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. Территориаль жәмәгать үзидарәсе жирлекнең, федераль әһәмияттәге шәһәрнең шәһәр эче территориясенең, шәһәр округының, шәһәр эчендәге районның, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы территорияль жәмәгать үзидарәсе уставын теркәгән вакыттан оешкан дип санала. Территориаль жәмәгать үзидарәсе уставын теркәү тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы норматив хокукый актлары белән билгеләнә.»;

4) 20 нче маддәнең 2 нче өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Ачык тыңлаулар халык, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы, муниципаль берәмлек башлыгы яки үз вәкаләтләрен контракт нигезендә башкаручы жирле хакимият башлыгы инициативасы белән үткәрелә.»

Халык, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы инициативасы белән үткәрелүче ачык тыңлаулар муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы, ә муниципаль берәмлек башлыгы яки үз вәкаләтләрен контракт нигезендә башкаручы жирле хакимият башлыгы инициативасы белән үткәрелүче ачык тыңлаулар муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.»;

5) 30 нче маддәдә:

А) 6 нчы өлешнең 1 нче пунктын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1) шәхсән яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә, коммерцияле оешма яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлеге советы, муниципаль берәмлекләренң башка берләшмәләре, сәяси партия, тиешле тәртиптә теркәлгән профсоюз белән идарә итүдә катнашудан, башка жәмәгать оешмасы, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, күчемсез милек милекчеләре ширкәте съездында (конференциясендә) яки гомуми жыелышында катнашудан тыш), Россия Федерациясе Президенты яки Россия Федерациясе Хөкүмәте актлары нигезендә түләүсез рәвештә оешманың коллегияль органы эшчәнлегендә катнашудан; муниципаль берәмлек исемнән оешманың оештыручысы вәкаләтләрен башкару яки муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында катнашу өлеше) белән идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек оештыручысы (акционеры, катнашучысы) булып торучы оешманың идарә итү органнарында һәм ревизия комиссиясендә түләүсез нигездә муниципаль берәмлек мәнфәгатләрен яклаудан тыш; федераль законнар белән каралган башка очраклардан тыш»;

Б) түбәндәге эчтәлектәге 10 нчы өлешне өстәргә:

10. Әлеге Федераль законның 35 нче маддәсенең 4 нче өлешенең 1 нче пункты буенча муниципаль район территориясенә кергән жирлек башлыкларыннан һәм күрсәтелгән жирлекнең вәкиллекле органнары депутатларыннан торган муниципаль районның вәкиллекле органы депутаты вәкаләтләре ярашлы рәвештә муниципаль район составына кергән жирлек башлыгы үз вазыйфасына керешкән көннән яки әлеге жирлекнең вәкиллекле органы депутаты составына әлеге жирлек кергән муниципаль районның вәкиллекле органы депутаты булып сайланган көннән башлана һәм ярашлы

рәвештә яңа сайланган жирлек башлығы үз вазыйфаларына керешкән көннән яки бу жирлектән муниципаль районның вәкиллекле органына депутат сайлау турындагы чираттагы карар үз көченә кергән көннән туктатыла.

6) 76 нчы маддәне түбәндәге эчтәлектәге яңа редакциядә баян итәргә:

«76 нчы маддә. Жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган муниципаль хокукый актларны бастыру (халыкка житкерү) һәм үз көченә кертү тәртибе

1. Район Советы карарлары, карар белән башка очраklar билгеләнмәгән булса, район Башлығы имзалаган көннән үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турындагы район Советы хокукый актлары Россия Федерациясе Салым Кодексы нигезендә үз көченә керә.

Район Уставы кабул ителү яки әлегә Уставка үзгәрешләр кертү турындагы район Советы карарлары федераль закон, әлегә Устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Район Башлығы, район Башкарма комитеты житәкчесе, жирле үзидарәнең башка вазыйфаи затлары хокукый актлары, актлар белән башка очраklar күрсәтелмәгән булса, имзалаган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм гражданның хокукларына, ирекларенә һәм бурычларына кагылучы, муниципаль берәмлек аларның оештыручысы булып торган оешмаларның хокукый статусын билгеләүче муниципаль хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелүче килешүләр аларны рәсми рәвештә бастырып чыгарганнан (халыкка житкергәннән) соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имзалау көне (район Советы кабул иткән карарларда район советы тарафыннан кабул ителгән көн), теркәү номеры, хокукый актны имзалаган вазыйфаи зат исеме күрсәтелгән булырга тиеш.

5. Район бюджеты турында, аны башкару турында хисап турында, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында район Советы карарлары, район Советы, район Башлығы, Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар, федераль закон белән башкаларга тарату чикләнгән мәгълүматларны үз эченә алган муниципаль хокукый актлардан яки аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, имзалаган көннән соң жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Жирле референдум билгеләү турындагы, чикләргә үзгәртү, районны үзгәртү, район Башлығын яки аның урынбасарларын сайлау, район Башкарма комитеты житәкчесен яки аның урынбасарларын билгеләү турындагы норматив булмаган хокукый актлар, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләр һәм закон буенча каралган башка актлар шулай ук мәжбүри рәвештә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

7. Закон яки әлегә Устав буенча рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган район жирле үзидарә органы яки вазыйфаи зат карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) муниципаль хокукый актның реквизиитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка житкерү) түбәндәге рәвештә гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне район жирле үзидарә органы оештырган басма массакуләм мәгълүмат чараларында яки район территориясендә таратылучы башка басма массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару. Хокукый акт текстын, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне башка басма мәгълүмат чараларында бастырып чыгарган очракта әлегә мәгълүматның рәсми булуы турында билге булырга тиеш;

- хокукый акт текстын, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгару (<http://pravo.tatarstan.ru>);

- хокукый акт текстын, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникацион челтәрәндә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында районның рәсми сайтында бастыру.

Муниципаль хокукый актны, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) басма массакуләм мәгълүмат чарасының басылып чыгу көне күрсәтелергә тиеш.

10. Муниципаль хокукый актлар, шул исәптән жирле референдумда (гражданнар жыенында) кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар, Татарстан Республикасы Законында каралган тәртиптә оештыру һәм алып бару эшләре Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан алып барыла торган Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлар регистрына кертелергә тиеш.

11. Муниципаль хокукый актларны яки жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне рәсми рәвештә бастырып чыгару булып муниципаль берәмлек территориясендә таратыла торган даими басма массакуләм мәгълүмат чарасында беренче тулы текстын бастырып чыгару санала.

Муниципаль хокукый актларны, жирле үзидарә органнары арасындагы килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен жирле үзидарә органнары шулай ук челтәрле басмаларны кулланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның тулы текстын рәсми челтәрле басмада бастырып чыгарган (урнаштырган) очракта аның күләмле график һәм таблицалы кушымталары басма массакуләм мәгълүмат чарасында китерелмәскә мөмкин.»

2. 1 нче кушымта буенча Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу һәм аның буенча фикер алышуда гражданнар катнашу тәртибен расларга.

3. 2 нче кушымта буенча Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча ачык

тыңлаулар үткәрү һәм аның буенча фикер алышуда гражданнар катнашу тәртибен расларга.

4. Әлеге карарны «Арча хәбәрләре» район газетасында яки Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырырга.

5. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына кертгән тәкъдимнәргә исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча түбәндәге составта эшче төркем булдырырга:

1) Гарипова Г.Ф. – 2 нчы номерлы Арча сайлау округы буенча депутат, төркем житәкчесе;

2) Гыйбадуллина Г.М. – 2 нче номерлы Сеже сайлау округы буенча депутат, төркем әгъзасы;

3) Вафина Р.Р. – 9 нчы номерлы Урта Курса сайлау округы буенча депутат, төркем әгъзасы.

6. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына Арча район Советы депутатлары тәкъдимнәргә төзәтмә рәвешендә 2019 елның 4 апреленә кадәр кертелә дип билгеләргә.

7. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына гражданнар тәкъдимнәргә язма рәвештә, авторның фамилиясен, исемн, әтисенен исемн, туган елын, адресын күрсәтеп, Арча шәһәре, Советлар майданы, 14 нче йорт адресы буенча эшче төркемгә юллана дип билгеләргә.

8. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проекты буенча ачык тыңлауларны 2019 елның 5 апрелендә 16.00 сәгатәтә Арча район Советының кече залында үтә дип билгеләргә.

9. Эшче төркемгә, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү проектына Арча район Советы депутатлары төзәтмәләрен һәм гражданнар тәкъдимнәрен өйрәнәп һәм гомумиләштереп, 2019 елның 25 апреленә кадәр Арча район Советына каралуга кертергә.

Арча муниципаль районы башлыгы,
Арча район Советы рәисе

И.Г.Нуриев

Арча район Советының
2019 елның «__» _____
кабул ителгән
_____ номерлы Карарына
1 нче Кушымта

**Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү
проекты буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу
ТӘРТИБЕ**

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү проекты буенча тәкъдимнәр Арча район Советына 422000, Татарстан Республикасы, Арча районы, Арча шәһәре, Советлар майданы, 14 нче йорт адресы буенча язма рәвештә түбәндәге төзәтмәләр таблицасы рәвешендә кертелә:

№	Пункт, подпункт	Карар проекты тексты	Төзәтмә тексты	Төзәтмәне исәпкә алып проект тексты	Төзәтмә авторы (фамилиясе, исеме, этисенен исеме, адресы, эш, уку урыны)

Тәкъдимнәр әлеге карар «Арча хәбәрләре» район газетасында басылып чыккан көннән соң эш көннәрендә 8 дән 17 сәгатькә кадәр кабул ителә.

2. Чыгыш ясау хокукы белән ачык тыңлауларда катнашу өчен гаризалар 422000, Татарстан Республикасы, Арча районы, Арча шәһәре, Советлар майданы, 14 нче йорт адресы буенча язма рәвештә шәхсән яки почта аркылы кабул ителә.

Гаризалар ачык тыңлаулар үткөрү вакытына кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча эш көннәрендә 8 дән 17 сәгатькә кадәр кабул ителә.

3. Гражданнар тәкъдимнәре эшче төркем тарафыннан теркәлә һәм каралу өчен «Арча муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советына һәм Башлыгына тапшырыла.

Арча муниципаль районы
башлыгы урынбасары,
район Советы рәисе урынбасары

Г.Ф.Гарипова

Арча район Советының
2019 елның «__» _____
кабул ителгән
_____ номерлы Карарына
2 нче Кушымта

**Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кергү
проекты буенча ачык тыңлаулар үткәру
ТӘРТИБЕ**

1. Арча муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кергү проектын карау буенча ачык тыңлаулар Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Уставының 15 нче мәддәсе нигезендә үткәрелә.
2. Ачык тыңлауларга Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте вәкилләккә органнары, прокуратура вәкилләре, сәяси партияләр, башка жәмәгәт берләшмәләре белгечләре, башка кызыксынган кешеләр чакырылырга мөмкин.
3. Ачык тыңлауларда Татарстан Республикасы Арча муниципаль районында яшәүче һәр кеше катнашырга хокуклы.
4. Катнашучыларны теркәү ачык тыңлаулар башлангырга 1 сәгәт алдан башлана.
5. Ачык тыңлауларда Арча муниципаль районы Башлыгы яки аның урынбасары рәислек итә.
6. Ачык тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән башлана, ул катнашучыларны каралачак сораулар, тыңлаулар үткәру тәртибе белән таныштыра.
7. Беркетмә рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәрне, киңәшләрне исәпкә алу өчен составына житәкче һәм ике секретариат әгъзасы кергән ачык тыңлаулар секретариаты сайлана.
8. Төп доклад белән Устав проектын эшләү буенча эшче төркем житәкчесе чыгыш ясы.
9. Төп докладтан соң сүз ачык тыңлауларга чакырылган катнашучыларга бирелә.
10. Чыгыш ясау хокукы булган ачык тыңлауларда катнашучылар үз тәкъдимнәрен исбатлау өчен, гариза бирү вакытына карап, чират буенча чакырыла.
11. Ачык тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары расланган регламент буенча дәвам итәргә тиеш.
12. Ачык тыңлауларда катнашучылар рәислек итүче рөхсәте белән чыгышлардан соң чыгыш ясаучыларга сораулар бирергә хокуклы.
13. Ачык тыңлауларда катнашучылар ачык тыңлаулар барышына кысылырга, аларны өзәргә, алып баруға комачаулык тудырырга тиеш түгел.
14. Ачык тыңлаулар барышында тәртип саклау ачык тыңлауларда катнашу өчен төп шарт булып тора.
15. Ачык тыңлауларны алып бару тәртибен бозган очракта рәислек итүче аларны тыңлаулар узучы залдан чыгаруны таләп итәргә хокуклы.

16. Чыгышлар тәмамланганнан соң рәислек итүче ачык тыңлаулар вакытында әйтелгән тәкъдимнәр, киңәшләр буенча төгәллек кертү өчен сүзне ачык тыңлаулар секретариаты житәкчесенә бирергә мөмкин.

17. Ачык тыңлауларда катнашучыларның барлык күрсәтмәләре һәм тәкъдимнәре ачык тыңлаулар беркетмәсенә кертелә. Ачык тыңлаулар беркетмәсенә секретариат житәкчесе һәм әгъзалары кул куя һәм ул билгеләнгән тәртиптә Арча район Советы материалларында саклана.

18. Ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча йомгаклар ачык тыңлаулар секретариаты тарафыннан эзерләнә һәм халыкка житкерелә.

19. Ачык тыңлаулар үткәрүне оештыру һәм матди-техник тәэмин итү Арча район Советы тарафыннан башкарыла.

Арча муниципаль районы
башлыгы урынбасары,
район Советы рәисе урынбасары

Г.Ф.Гарипова